

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v „Narodni tiskarni“, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročino pa na upravnništvo „Gorice“. Oglasi se računijo po petitvrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Slovansko srednješolstvo v Avstriji.

Trnjeva pota, katera moramo hoditi avstrijski Slovani po polju prosvete, posipajo nam sovražniki vedno z novim trnjem in nam s tem še bolj otežujejo itak mučeniško to hojo.

Po nazorih naših nasprotnikov bi mi avstrijski Slovani, ki smo postavili v svet že nešteto slavni mož na vseh poljih umetnosti in vede in ki smo s tem dokazali, da je Slovan sposoben za najvišje pojave svetovne kulture, — po nazorih teh ljudij torej bi mi ne smeli imeti svojih šol, katerih zahteva narodna prosveta.

Vsikdar, kadarkoli stavimo avstrijski Slovani zahteve, da se nam ustanovi kaka srednja šola, vsikdar so takoj pri rokah nasprotniki s svojim stereotipnim „ne“! Ako pa vprašamo po uzroku tega nasprotovanja, mora biti odgovor naravnost presenetljiv. Ta odgovor bi se glasil: Zato ne smejo imeti avstrijski Slovani zadosti šol, da se ne morejo povzpeti kulturno na toliko višino, da bi postali lahko pravi gospodarji na svojih tleh in bi nehali biti narod blapcev v službi Nemcev in Italijanov.

To je torej jedro v nasprotovanju naših političnih sovražnikov proti našim zahtevam po zadostnem številu šol. Vse drugo, kar često navajajo nasprotniki kot uzrok svojem nasprotovanju, pa je le trhla lupina. Resnično je, da vsak narod, ki hoče stati na višku prosvete, mora imeti toliko šol, da v njih najde prostora toliko učeče se mladine, kolikor ima narod iste na razpolago. Pri družih s v o b o d n i h kulturnih narodih tudi resnično ni nobenega pomanjkanja raznovrstnih učnih zavodov, marveč ti narodi kar tekmujejo v tem, da ustanove za svoj naraščaj kolikor možno ljudskih, srednjih, visokih in strokovnih šol. In ravno mi avstrijski Slovani kot eminentno kulturni narod naj bi ne smeli imeti šol, kolikor jih potrebujemo? Kaj pomeni prikrajševanje teh naših pravic od merodajne strani družega, nego to, da ti krogi nočejo, da se izobrazimo, boječ se, da zrastemo potem čez glavo njihovim političnim načrtom!?

LISTEK.

Na severu in jugu.

Češki spis. I. Hořica.

Ne da se tajiti: Nemci znajo tako brezobzirno generalizovati, da se nam niti ne sanja.

Le pogledite n. pr. v Opavo! Deklice so šle iz šole. Snežilo je že nekaj dnij, po opavskih ulicah je ležalo skoro komolec snega. Deklice so zletele prešerno in nenavadno ošabno skozi duri. Češke deklice so sicer morda tudi vesele ali vendar nekako plašne in osuple, kadarkoli se približa kak „gospod“ in zato se zdi čudno, odkod tu taka ošabnost.

Dve dobro rejeni, lepo oblečeni dekletci — kakor bi jih bil izrezal iz modnega časopisa — se postavite h kupu snega. Tu čakate. V tem pride deklica bledega obraza, uborno oblečena in se bledeče ogleduje, kod bi šla. Ali že stejo boječ ogleduje, kod bi šla. Ali že stejo prijeli prežeči deklici in jo porinili v kup snega. Deklica se s težavo ali tiho pobira. Poklekne, vzdigne in vstaja. Ali zli nasprotniki udarite zopet nanjo in jo povalite v sneg. Jedna se vrže še čez

Ko se je zadnjič pretresovalo v javnosti vprašanje o jugoslovanski univerzi v Ljubljani, so naši nasprotniki na vso sapo hiteli trditi, da nimamo niti zadosti ljudsko-šolsko izobražene mladine, kamo-li absolviranih srednješolcev, ki bi mogli napolniti jedno jugoslovansko univerzo. Zajedno pa so trdili, da nimamo zadosti svojih profesorjev za jedno vsučilišče, in take reči.

Gotovo da drži pot učencu do praga univerze skozi ljudsko in srednjo šolo, — brez spričevala o dovršenih srednjih šolah ne more prestopiti avle vsučilišča. Ker pa naši nasprotniki trde celo take reči kakor ravnokar omenjeno, bi pričakovali, da oni, kjer imajo o tem soodločevati, vsaj ne bodo nasprotovali ustanovitvi zadostnega števila srednjih šol za mladino avstrijskih slovanskih narodov.

Ali baš v tej stvari so se ti ljudje pokazali iznova to, kar v resnici so: sovražnike naše prosvete, sovražnike našega narodnega obstanka!

V proračunskem odseku je o postavki proračuna za naučno ministerstvo prišlo do govorov od strani naših nasprotnikov, ki so naravnost neverjetni v početku 20. stoletja in iz ust ljudskih zastopnikov, o katerih bi se pričakovalo, da privoščijo tudi drugim narodom to, kar hočejo imeti za svoje ljudstvo.

Tu je bila na prvem mestu slovenska vsopredna gimnazija v Celju, katero z vso silo naskakujejo pretirani Nemci. In vendar je ta peščica pravice Slovencev v celjskem okrožju tako opravičena kakor solnce na nebu!

Slovenske paralele na celjskem nemškem gimnaziju obiskujejo vendar izključno le slovenski učenci in ni prišlo nikdar na misel nikomur, da bi silil vanjo nemške otroke. In vendar hočejo Nemci odpraviti te paralele, zakaj? Zato da bi bili slovenski stariši prisiljeni dajati svoje otroke ali v nemške razrede, kjer naj se ponemčijo, ali pa jih pustiti brez pouka, da ostanejo priprosti kmetje ali rokodelci. Jedno ko drugo hočejo Nemci. — Kako prav je imel poslanec Povše, ko je glasno izrekel v proračunskem odseku, da je namen Nemcev slo-

njo, na zemlji ležeča še vriska radosti. Trajalo je precej časa, predno je stopila deklica na noge. Preganjano dete je premočeno, sneg ima na obličju in v laseh, tiho plaka ter si uravnjuje ruto na glavi.

„Kaj pa delate tu; potepe?“ zaderem se srdito na oni dve.

Manjše dekletce me pogleda prezirljivo, mahoma pa zavrisne: „Is auch a bém!“ (ta je tudi Čeh) in teče z veselim vsklikom po največjem snegu. In po ulici se razlega iz nekoliko grl radostni odmev: „Is auch a bém!“

Stojim sam na ulici z razplakanim dekletcem. Mahoma se je razletel ta razbrzdani drobiž kot vrabci. Gladim dete po obrazu ter ga vprašam:

„Kaj si jim pa storila, zakaj so te vrgli v sneg?“

Otrok preneha jokati; zavzeto me gleda, ali ne odgovori mi.

„Nu govori dete, govori!“

Ali le odkimava in ne odgovarja. Ali je neki nemo?

Primem deklico za roko in jo vodim nekaj časa po ulici. Za voglom jo vprašam zopet: „Ali ne umeš češki, moravski?“

venske otroke ponemčiti, ali pa jih potisniti v duševni proletarijat!

Nemci so zlasti naperili ves svoj srd proti tem paralelkam in so šli celo tako daleč, da so obljubili Poljakom, da glasujejo za poljsko gimnazijo v Tešinu, ako bi hoteli Poljaki glasovati proti celjskim paralelkam, ravno tako nizkoten kakor izdajski poskus! Tudi to bi hoteli nekateri Nemci, da se ustanovi v Mariboru popolna slovenska gimnazija a da se zato razpuste vzporednice v Celju, samo da bi iz Celja, te pangermanske postojanke iztisnili Slovence. Od tolike strasti zaslepljeni so ti ljudje v svojih političnih načrtih.

Kot sovražnika slovanske prosvete se je pokazal brez krinke tudi italijanski poslanec Rizzi. Ta mož je naravnost zahteval, naj bi se c. kr. hrvatski gimnazij v Pazinu premestil kam drugam, ker da ne gre trpeti srednje šole v čisto italijanskem mestu Pazinu. Mož je naredil drzen korak proti vladi sami, katera je, ustanovivša hrv. gimnazijo v Pazinu, dobro vedela, kaj sme ali ne sme. Ako je pa vlada že tedaj vedela, da Pazin ni nobeno italijansko mesto, da pa stoji to mesto v političnem okraju s skoro izključnim prebivalstvom hrvatske narodnosti, ve vlada to tudi danes in ako bi je hotelo o nasprotnem prepričevati dyajset Rizzijev. Naravnost smešno pa je Rizzijevo primerjanje, češ, da ne gre ustanavljati hrvatske srednje šole v čisto italijanskem mestu t. j. učni zavod jedne narodnosti v mestu s prebivalstvom druge narodnosti. Ali ve ta mož čudnih nazorov, da n. pr. naša Gorica ni nobeno nemško mesto in vendar se smejo v našem mestu šopiriti Nemci s svojimi nemškimi srednjimi šolami! In Trst? Ali je morda Trst nemško mesto? In vendar imajo Nemci ondi svojo gimnazijo in še celo ljudske šole! Ako naj torej obvelja Rizzijevo načelo, velja naj za vse!

Ker pa je to načelo nespametno, morali bi že vendar jedenkrat nehati zastopati je ljudje, ki hočejo biti pametni, sicer se jim mora smejati ves olikani svet.

Ali seveda! Naši presebični politični nasprotniki bi zlasti radi, da si po-

Otrok se ozira po ulici in prikima. „Torej govori, dete... Na, tu imaš!“ Dam mu denar.

„Gospod Bog vam plačaj!“

„Tedaj vidiš, da znaš! Saj sem vedel, da znaš. Pa vendar nočeš govoriti?“

Dete je razmišljalo še časek. Naposled spravi iz sebe: „Ne smem; gospod lerar je rekel, da moravski je...“

„No, kaj je rekel, povej mi?“

„Ne znam tega povedati... ne znam nemški.“

„Pa hodiš v nemško šolo?“

„Moram; oče je dejal, da gospoda hoče tako in tedaj so me peljali tje.“

„Kaj pa je tvoj oče?“

„V tvornici dela.“

„Aha!... A zakaj ste te topli oni dve?“

.....Torej zistem! In prepričal sem se, da je tako. Po cele dni lahko pohajaš po opavskih ulicah, predno zaslišiš večjega otroka češki govoriti. S prstom bi pokazal tako rekoč lahko vsakega tretjega otroka, da je češkega izvira, ali... govori pa nemški. To je večkrat ta razloček med češko in nemško šolo. V češki se učijo otroci v domačem jeziku raznih vednostij, v nemški pa se odgo-

polnoma osvojijo naša mesta in jih preustrojijo v svoja središča, kjer naj bi nemoteni uganjali svoje politične orgije in da bi se zajedno mogli ponašati pred svetom s trditvijo, da je inteligenca — t. j. mestno prebivalstvo — vsa njihova. — Ali ta sladka vera mora vzeti konec! Nam avstrijskim Slovanom je z našo izobrazbo nad vse resno, radi tega ne odnehamo prej, da se nam ustanovi zadostno število srednjih šol. V borbi za te svoje pravice pa se ne bomo več ozirali na kaprice nasprotnikov, ki si domišljajo, da je nedeljo Bog le za nje ustvaril, nam pa da gre le šest delavnih dnij.

Dopisi.

Iz Gorice. — V svoji 11. številki od sobote 25. jan. piše „Soča“ tako-le: „V ostalem pa je le prav, da svojo „Sturm in Drangperiode“ človek prežene v mladih letih.“ — No, baš zaradi teh „Sočin“ besedij, katere je najbrže napisal kateri njenih v „Sturm in Drangperiode“ se nahajajoči sodruknik, postal bi lahko zbadljiv, ali ker je stvar, o kateri mi je govoriti, prerisna in da ne bode „Soča“ zopet iskala „domačih škodoželjnih“, hočem biti miren in stvar. Dne 1. t. m. — tako poroča „Soča“ sama — se je pripetilo v našem mestu nekaj, kar pritiska pečat sramote na ugled naše učeče se mladine, da, tudi na narod slovenski v očeh naših političnih nasprotnikov.

Ta dan sta storila — kakor pravi „Soča“, dva mladeniča, od katerih jeden je akademik a drugi bi lahko bil, nekaj, kar gre daleč čez dopusten mejnik „v mlako sramote“ in kar je „v neprijetno delo — policiji“.

„Soča“ je v očigled temu dogodku napisala dolg ukor naši mladini, v katerem se zgraža nad tem, da se more v vrstah našega višješolskega dijaštva kaj tacega pripetiti. Mej drugem še pravi: „Sram nas je v dno duše in — obsojamo, proseči in roteči vso mladež našo: pazite vendar na ugled svoj, na čast svojo, svojih rodbin, svojih kolegov, svojega naroda, na svojo — bodočnost. Današnji žalosten dogodek bodi vsem

jujejo v nemškem duhu — pikrem, ošabnem, trdem, nemškem duhu.

Vedno vidim pred očmi: kako se je vrglo ono dobro rejeno, v kožuh oblečeno nemško otroče na dekletce, oblečeno revno, uborno, v tenko krilo in zavito v majhno ruto. Otrok se izkopa s težavo iz snega, pa že ga mečejo spet v sneg.

To je trdo, surovo!

A zakaj ga tako mučijo?

Nemški ne zna. In vzkipel je v deklicah srd hvaljenega povzdigovanega plemena. In činile sta kruto krivico otroku, ki se ni mogel braniti; in to s zavestjo, da delate nekaj zaslužnega!

In z otroci rastejo tudi podobni občutki!

II.

Bilo je nedeljo popoldne. V Opavi ni več stranikov (zunanjih ljudij). Le tu pa tam je videti kakega na ulici. Tam gredo trije mladeniči in se razgovarjajo glasno nemški v opavskem narečju. Govorijo o nečem, ali vsako besedo poudarjajo tako trdo, kakor bi bila odvisna od njih osoda vsega dalnjega kraja. Proti njim stopajo trije drugi mladeniči. Po-

resno svarilo, kako daleč ne sme iti niti mladeniška lahkomišelnost!

To so jako lepe besede, a naj mi „Soča“ oprosti, da jih nazivljem — hinavskimi.

Ali ve „Soča“ in ali se zavedajo njeni kolovodje, kaj zavaja našo mladino do takih usodepolnih korakov preko mej dovoljenega? Ako se tega ne zavedajo, pa jim hočem povedati jaz. Oni vabijo našo mladino na sestanke, v katerih, to smem trditi, se vzgaja vse drugo nego zdrava podlaga za visoki poklic, kateremu se hoče posvetiti naše dijaštvo. Ne bilo bi mi treba posebej navajati, kaj se govori na teh sestankih, ki nosijo povprečno „krokarski“ znak, saj je itak „Soča“ verni odmev vsega tega. Vendar ponavljam, da se na teh mladinskih sestankih zabava naše dijaštvo v tonu, ki prevladuje v „Soči“ in to v družbi z nekaterimi elementi, katerih bližine bi se resen dijak moral sramovati; da se na teh sestankih unisono zabavlja čez nekatere „Sočinim“ znanim patronom neljube profesorje in to na način, ki more slednjič zamoriti v dijakovi duši vsaki čut spoštovanja do avtoritete. Kaki pa so konečno sadovi, ki se zaplodijo na takih sestankih, kjer navadno vlada nebrzdana mladinska razkošnost, to je baš pokazal omenjeni žalostni dogodek. Ko pa je dozorel tak sad, ko že čuti naša mladina usodepolne posledice svoje lahkomišelnosti, v katero jo zavajajo brezdušni elementje, ki nimajo ničesar za izgubiti, potem pa pride „Soča“ in farizejsko zavija oči, kakor da bi jej bilo Bog ve koliko ležeče na srečni bodočnosti naše mladine.

V oči gled vsemu temu zakličem našim dijakom le-to resno svarilo: varujte se nevarnih zanj, katere vam stavijo pravi sovražniki vaše bodočnosti, varujte se naukov, katere srkate v naprednih brezni in zavedajte se svoje lepe dijaške dolžnosti. Ne slušajte onih, ki vas zapeljujejo z umazaniam nasvetom, da je „prav, da svojo Sturm in Drangperiode prežene človek v mladih letih“ — marveč verujte mi, da tega, kar človek zapravi v mladih letih, bridko pogreša pozneje dni in to je: **zdrava duša in zdravo telo!**

Politični pregled.

Danes se je po sedem tednov trajajočih počitnicah zopet sešel državni zbor. Razun danes imel bode v tem tednu sejo tudi v petek. Potem pa nastopijo spet pustne počitnice, ki bodo trajale baje do 13. t. m. —

Iz začetka se bode bavil državni zbor z nekaterimi nujnimi predlogi in bo še le v sredi t. m. zamogel razpravljati o prvi točki dnevnega reda t. j. o zakonskem načrtu glede novačenja. Kakor poročajo listi, konča proračunski odsek svoje delo še le okoli 20. ali 21. t. m. in

znalo se je od daleč, da si pripovedujejo nekaj. Ko pa pridejo do onih glasnih, vsi umolknejo. Še le nekaj korakov za njimi pošepetajo češki:

„Oni-le je naš“, reče jeden, „Lubojacki je; hodil je z mano v šolo, tedaj še ni znal nemški!“

Daljše nisem čul.

Na voglu ulice se obrnejo nemški mladeniči proti kolodvoru. Tam srečajo dva vojaka, ki sta govorila „po našem“, v češkem narečju.

Nemci se ustavijo eden za drugim in gledajo dolgo za vojakoma ter iščejo primerno psovko.

„Sán tös oba...“ sikne naposled eden njih in vsi se zakrohota...

Na kolodvoru so se mi izgubili iz pred očíj.

Sedemo v vlak. V tretjem razredu ni vedno prijetno; ali prosto ljudstvo se vozi tu in to sem hotel izpoznati.

Nasproti mene je sedelo dekletce, kakih deset let staro, zelo lepega obraza in milega izraza v očeh. Poleg njega ste govorili zaupno dve ženski „po našem“. Dekletce je imelo v roki drobno, vezano knjigo.

„Ali bom mogel priti na Hrabín?“

pride torej državni proračun še le po teh dneh v plenumu poslanske zbornice na razpravo. Ker pa ni verjetno, da bi posl. zbornica do 21. marca t. l., t. j. do velikonočnih počitnic, torej v enem mesecu dokončala razpravo o državnem proračunu, dovoliti bo treba zopet nov proračunski provizorij, kajti z 31. marcem poteče doba sedanjemu. Ker je pa tudi nekaterim deželnim zborom dovoljen le trimesečni proračunski provizorij, ki poteče istotako z 31. marcem t. l., treba bode iste najbrže sklicati o Veliki noči na kratko zasedanje, da ustanové ali definitivni proračun za celo leto ali pa da zaprosijo nov trimesečni provizorij. Državnozborski proračunski odsek je dognal v soboto razpravo o naslovu „visokošolstvo“. D' Elvertov predlog, naj se briše postavka za češko tehniko v Brnu, padel je, kajti za postavko glasovalo je 25 odsekovih članov, proti postavki pa 12. Isti dan je začel razpravljati proračunski odsek tudi o naslovu „srednje šole“. Pogajanja slovenskih poslancev z vlado glede celjske slovenske gimnazije niso bila do takrat še dognana. Sicer pa je gotovo, da slovenski poslanci nikakor ne odnehajo od zahteve, da vlada isto postavko vzdržuje, naj se pa večina odsekov izreče kakorkoli. Kakor se pozdeva iz pisave nekaterih dunajskih listov, utegne za to postavko vendarle glasovati večina odsekovih članov.

O srbskem prestolonasledstvu.

Ker vprašanje o ureditvi srbskega prestolonasledstva vedno bolj razburja tudi razne avstrijske kroge, čutil je naš zunanji urad potrebo, da v „Fremdenblattu“ pojasni zadevo, oziroma jo dementira. Ta oficijelni list namreč izjavlja, da na vsej vesti ni nič resnice in da sploh ni vprašanja o srbskem prestolonasledstvu. Kralj Aleksander je šele v 26. letu svoje dobe in torej nikakor ni izključena možnost, da dobi direktnega potomca. Pa tudi sicer ni sedaj ugoden čas za reševanje takega vprašanja, ker ima Srbija sedaj dovolj drugih zadev, ki čakajo nujne rešitve, pred vsem pa neugodni fin. položaj.

S tem je torej od avstrijske strani uradno izpodbita trditev, da se kralj Aleksander v kratkem odpove prestolu na korist princu Karagjorgjeviču in da se bo zadovoljil z letno apanažo, v kar bi bili privolili tudi Avstro-Ogèrska in Rusija. Čudno le, da drugi poučeni krogi nočejo verjeti pojasnilom „Fremdenblatta“, ter, posebno ruski listi, odločno vztrajajo na svojem prvotnem stališču.

Angležka in Rusija.

„Novoje Vremja“ pravi, da je zgradba belužistanske železnice na škodo Rusije. Nemška z bagdadsko železnico zatvorja pot Rusiji k turškim morskim ožinam in k sredozemskemu morju, sedaj pa hoče Angležka z belužistansko železnico zatvoriti Rusiji pot na indijski ocean. To zapreko mora Rusija odstraniti, ako se tudi v ta namen loti meča. Najprej naj Rusija stori vse, da napravi Angleško v Perziji neškodljivo. „Nov. Vremja“ poziva petrograjsko vlado, da takoj prične z gradnjo železnic v Perziji in to tebiške in askabad-mešeske proge s stranskimi progami na eno stran preko Teherana, Ispotami, Bagdada, na drugo stran pa proti Seistanu. To bodi odgovor Rusije na rovanje Nemčije in Angleške.

vprašam ju, da bi pretrgal razgovor, ki me ni zanimal.

„Se ve; saj so bili ljudje od tam v Opavi!“

„Ali ni zametov?“

„Bili so, pa so jih že prekidali.“

„Kako pa delajo to? Ali gre cela vas na to delo?“

„Ne, kdor gre v mesto, vzame si lopato, pa si prekida!“

„Tedaj pa bi si moral prekidavati celo pot.“

„O ne. Ne pride daleč, pa so že tu drugi. In potem kidajo vsi.“

„Kako knjigo pa imaš tu? Ali smem pogledati?“ obrnem se k deklici.

Otrok me pogleda malo prezirljivo ter mi da knjizico.

Deutsches Sprachbuch!

„Ali hodiš v Opavo v šolo?“

Prikima.

„Pa nisi iz Opave?“

„Ne“, odvrne poleg sedeča ženska. Otrok prikima, a žena je govorila za njo.

„Vozi se, saj je njen oče pri... železnici. Hči je čuvajeva, kakor se dé.“

„Ali čemu pa se vozi v nemško šolo? Saj imate doma dobro šolo!“

Tajni odlok o nemški mornarici.

V največje začudenje vseh nemških, posebno pa berlinskih vladnih krogov, je priobčil te dni glavni organ nemške socialne demokracije vsebino tajnega odloka berlinskega mornariškega urada z dne 6. januarja, s katerim se naroča, da se mora čim prej izvršiti mornariški načrt, s čegar izvršitvijo bi se smelo pričeti po želji drž. zbora še le v letu 1906, in kateri načrt je ta zastop leta 1898 naravnost odklonil.

Izpočetka se je sodilo, da je objavljena listina falsifikat, toda ko je v seji budgetnega odseka tajnik Türpitz priznal pristnost te listine, seveda nihče ni mogel dvomiti nad resničnostjo poročila v soc. dem. listu. Izenadena je bila v prvi vrsti vlada, ker je hotela nekako na tihem izvršiti mornariški načrt, v pokrije stroškov pa potem zahtevati naknadnega kredita. Se bolj so pa iznenadeni poslanci ter davkoplačevalci, katerim bo osrednja vlada nenadoma naložila izredno veliko breme in prezirala sklepe parlamenta. Prebivalstvo je računalo, da bo vsaj nekaj let imelo mir pred večjimi vladnimi zahtevami, kar se pokaže vladni najnovejši načrt.

Kako je uredništvo imen. lista dobilo na razpolago najnovejši tajni odlok se ne ve, dejstvo je, da je ljudstvo poučeno o njem in bo po svojih poslancih odločno zahtevalo, da se vladna nakana ne izvede. Po izlajalcu državnih aktov sedaj marljivo stikajo, a ga bržkone ne dobe tako kmalu.

Razmere na Kitajskem.

„Katolické Listy“ so objavili nekaj podatkov iz pisma jezuita P. La Tschépe, ki je misijonar na Kitajskem in dobro pozna tamošnje razmere. On piše: „Pri nas na Kitajskem gre tako, kakor sploh po starih orijentalnih državah. Pri nas gospodarijo ženske in ljubimci, tako da nikoli prav ne vemo, pri čem da smo. Politika se izpreminja kakor aprilovo vreme. Evropejci pridobivajo tod vsak dan nov vpliv, samo to jim škoduje, da so zavistni med seboj. Najugodnejši položaj ima Rusija, katera je najbližja sosedica Kitajcem, a Japonci jim gledajo jako na prste. Mandžurija Rusom slednjič gotovo ostane, tudi če bi se začasno moral umakniti. Trgovina napreduje, posebno Nemci se silno trudijo, da razširijo svoje tržišče. Ni dvoma, da Nemci izpodrinejo Angleže“. O stanju katoliških misijonov pravi p. Tschépe, da se množé v kljub vsem težavam in zaviram. V njegovem kraju je 40.000 novoizpreobrnencev.

Domače in razne novice.

Poziv dr. Tumi! — Slovesno in odločno pozivljemo deželnega poslanca dr. Tumo, naj trditev, da je „duhovščina Tolminskega okraja ljudem grozila z večnim pogubljenjem, — ako ne volijo g. Klavžarja“, ali dokaže ali pa javno prekličé. V slučaju, da tega ne stori, imeli ga bomo za nesramnega lažnika in podlega obrekovalca, ki ni vreden naslova: „deželni poslanec“. Več duhovnikov Tolminskega okraja.

Ženski nisti vedeli, kaj bi odgovorili; otrok pa čemerno odpre ustnice, pogleda me ostro, pa si vzame svoj „Sprachbuch“.

Ali ni tudi na jugu tu in tam — na žalost — podobno življenje? Ali niso siljeni otroci učiti se jeziku, ki ga ne razumejo! Moderno vzgojeslovje in gloriam Germaniae ali Italiae! Ali ni prišel nekako v kri oni nazor, da je ptujščina bolj nobel „špraha“, in da je nekaj višjega, kdor jo lomi? —

Ali pa drugo podobo! Isti pisatelj piše na drugem mestu: V Mihalkovcih (pri poljski Ostrovi) so našli l. 1890 — 82 Nemcev, pa samo 1660 Čehov in 1979 Poljakov. Ali vete možni pan Godek je menil, da otroci poljskih in čeških delavcev pač ne morejo hoditi v češko šolo. Ker ni bilo prostora za poljsko šolo, pa je poskrbel „brat Poljak“, da je napravil „šulferajn“ nemško...! — Kako se godi pa Slovincem n. pr. s šolo v Gorici? Kako se vedejo neki bratje — „naprednjaki“ proti „Sol. Domu“? Krti! „Vse naj vrag vzame, če ne gre po našem!“ Ne pojmi jo da: „Kar je dobro, to naravnost hodi; slabo seme slabo sadje

Osebné spremembe pri namestništvu v Trstu. — Namestništveni tajnik gosp. Filip baron Winkler, dosedaj načelnik namestništvenih predsedniških uradov, premeščen je na Dunaj ter prideljen ministerstvu za nauk in bogočastje. Prezidijalnim tajnikom pri namestništvu v Trstu pa je imenovan c. kr. okr. komisar g. Edmund Fabiani.

Za „Šolski Dom“ so vplačali predsedništvu: I. Kranjec, višji knjigovodja v Ljubnem 10 K; zamorec pri J. Kurinčiču, kuratu v Medani, požrl 11 K 40 h; Ivan Mercina, c. kr. učitelj v Gorici, volilo po r. Juriju Mercini v Sovodnjah, 50 K; Jakob Jurman, vulgo Kuré v Cerknem, nabral pri koncertu 4 K 32 h; dr. A. Gregorčič v Gorici 10 K; „Narodna tiskarna“ 20 K.

Upravništvu „Gorice“ je došlo: Martin Štrukelj v Šempasu je nabral o priliki ženitve njegove svakinje Jožefe Pelicon z Alojzijem Gleščič K 5.

Srčna hvala!

Veliki ples v goriški slovenski „Čitalnici“. — Opozarjamo še enkrat na veliki ples, katerega priredi v svojih prostorih dne 9. t. m. goriška slovenska „Čitalnica“. Kakor vse kaže, bode ta ples dobro obiskan in soliti po pripravah, ne bode prav nič zaostajal za onimi prejšnjih let.

Plesne vaje v goriški slovenski „Čitalnici“. — Opozarjamo p. n. člane goriške „Čitalnice“, da bodo plesne vaje v četrtek dne 5. t. m. ob 8. uri zvečer.

Izjava izvrševalnega odbora „narodno-napredne stranke“. — Uboga „Soča“! Kako nizko je padla! Nihče noče več prevzeti odgovornosti za grehe njenega grešnega življenja. Nje uredniški nadzorovalni odbor jo je zatajil; zdaj se mu je pridružil še „izvrševalni odbor narodno-napredne stranke“. V zadnji številki „Soče“ čitamo izjavo, da „izvrševalni odbor narodno-napredne stranke“ javlja, da odgovarja za članke in dopise v „Soči“ le toliko, kolikor so isti podpisani v imenu „izvrševalnega odbora“ narodno-napredne stranke.

Za božji dan! Kaj pa uganjajo gospodje „izvrševalnega odbora“? Saj so vendar oni sklenili z A. Gabrščekom tako zvezo, da bo „Soča“ zvesto tolmačila politiko „napredne stranke“, da se bo v tem listu zrealila politika stranke! „Soča“ je tudi res zvesto tolmačila Tumovo politiko, v njej se je lepo zrealila politika „narodno-napredne“ stranke. In zdaj odklanjajo ti gospodje odgovornost za vsebino lastnega glasila, ki mora vsled pogodbe to pisati, kar mu oni ukažejo! Kako naj si to razlagamo? Tu je le dvoje mogoče: Ali je nehala biti „Soča“ glasilo Tumove stranke, ali pa se stranka sramuje svojega glasila. Upamo, da nam „izvrševalni odbor“ stranke v kratkem pojasni to zadevo v posebni izjavi.

Izvežbani juristi se še vedno smejejo v „Soči“. — Mislili smo, da bo zadostovala „izvežbanim juristom“ blamaža, ki so jo doživeli z — rekurzom dr. Treota proti deželnozbornskemu sklepu glede overovljenja Treotove izvolitve. Pa kakor kaže zadnja „Soča“, smešiti se hočejo ti ljudje še dalje. Glede zavijanja resnice, češ, da smo mi v tej zadevi priznali nasilstvo, katero bi bil izvršil deželni zbor nad dr. Treotom, opomnimo, da zamorejo kaj takega trditi le oni ljudje, ki so v stanu trditi,

dá“. Sovražniki največji domovine — trebuh vas bolel!!

V drugi knjigi pa pravi isti pisatelj: „Kaj pomenijo židje pri nas, to dobro veste. Obrt in trgovina je njih, delavstvo je njih. Saj imamo češke delavske liste, ki se odrekajo narodnosti in se potegujejo za jude!“ — — Pravijo, da neki listi iščejo pri nas „naprednjaštvo“ v tem, da zagovarjajo — žide!...

Na severu — recimo na Kraljevih Vinohradih — je bila tiskana knjiga, ki jo je spisal Karel Tuma. (Pisatelj je pisal tudi „apostola svobode“ po — Leonu Gambetti). V tej knjigi se nahajajo n. pr. taki le izrazi: „sveti ogenj svobode in bratstva“; pa tudi: „jezuitska tema praznoverja, jezuitska roka, svetlobi nasprotni Rim, papeška vsemogočnost, duhovna moč Rima, tiranstvo Rima, nazadnjaštvo“. Pisatelj si privoščí tu in tam tudi prižnice in spovednice itd. — No in na jugu nekje? Čudna podobnost! Od vzhoda luč! In ta luč čarobna — žareče svetlobna! Zlati vek menda ne bode več daleč? Če le ne zaideta še „Jupiter in Saturn“? — —

da je belo črno, naj se jim nasprotno tudi stokrat dokaže. Zatorej ponavljamo, da smo mi vedno odrekli dr. Treotu za časa zadnjih deželnozborskih volitev kolikor aktivno toliko tudi pasivno volilno pravico in da smo vedno trdili, da je bil tozadevni sklep deželnega zbora postavno popolnoma utemeljen. To naj si vendar izvežbani juristi jedenkrat zapomnijo! Mi stojimo še vedno slej kakor prej na stališču, da so imeli aktivno in pasivno volilno pravico v smislu našega dež. vol. reda le oni, ki so bili v katerisibodi občini pri zadnjih občinskih volitvah vnešeni v volilne imenike in sicer v prvem in drugem volilnem razredu.

Kar se tiče vprašanj, katera stavijo do nas „izvežbani juristi“ v zadnji številki „Soče“ namreč: „1. V občini Anhovo so bili vsi trije nunci volilni možje, dasi ni nikogar v volilnem imeniku zadnje občinske volitve. — Ali je to pravilno po nazorih „Gorice“? — 2. Duhovniki v Ravnici, Otlici, Škrbini — so bili volilci in volilni možje, pa jih ni bilo v občini ob zadnji obč. volitvi. — 3. Da, volilci so bili celo kaplani, ki so bili še meseca julija v 4. letu semenišča. Kdaj so pa ti vsi dobili volilno pravico, — dr. Treopa ne?! — 4. Kaplana Abram in Zega sta oba hkratu šla iz Bolca. Abram ni smel voliti v Trentu in je prišel voliti s tržani v Tolmin, Zega pa je bil volilec na svojem novem mestu“ — povemo „izvežbanim juristom“, da nimajo omenjena vprašanja z dr. Treotvim slučajem prav nič skupnega in bi se dalo o njih govoriti še le takrat, ako bi bil kdo izmed v istih vprašanih navedenih volilcev izvoljen deželni poslanec in bi torej šlo za njegovo overovljenje. Drugače bi pa rešitev teh vprašanj imela le takrat kak praktičen pomen, ako bi izvrševanje njim dovoljene volilne pravice bodisi kot prvotni volilci ali pa kot volilni možje imelo kak upliv na izid **konečnih** ali **glavnih** volitev. Recimo: dr. Treo je bil po našem prepričanju nepostavno vnešen v volilni imenik avberske občine. Kot tak pa bi bil faktično izvršil to nepostavno mu dovoljeno aktivno volilno pravico, namreč šel bi bil v Avber in bi tam volil; recimo dalje, da bi ravno z njegovim glasom zmagal volilni mož „narodno-napredne“ stranke; dr. Treo pa bi ob enem dokazal, da ima še v kaki drugi občini naše dežele, recimo v goriškem mestu, aktivno in pasivno volilno pravico in bi bil tudi tam vnešen v volilnem imeniku kot volilec: v takem slučaju bi mi nikdar ne bili proti overovljenju njegove izvolitve deželni poslanci, kajti ta čeravno nepostavno izvoljeni volilni mož, bi izida končne ali glavne volitve v Sežani ne predrugačil v toliko, da bi bil imel pri tej volitvi dr. Treo manj glasov, kakor njegov protikandidat. Kajti on bi bil izvoljen vsejedno z večino glasov, naj bi jih imel njegov protikandidat tudi 25 mesto 24 kakor jih je v resnici imel, a on, namreč dr. Treo, 34 mesto 35, kakor jih je v resnici imel. Kakor pa bi avberski nepostavno izvoljeni volilni mož ne imel na končni izid volitve takega upliva, da bi spremenil ta izid v toliko, da bi dr. Treo ostal v manjšini, ako bi glasu tega avberskega volilnega moža ne dobil, ravno tako bi naši kandidati v goriški okolici in v tolminskem volilnem okraju vsejedno imeli zase veliko večino glasov, ako bi tudi v gorenjih vprašanih navedeni volilci, bodisi pa kot prvotni ali pa tudi kot volilni možje sploh ne volili ali pa celo tudi proti njim volili.

Tako je „izvežbani juristi“ in ne drugače in da je tako, ste prepričani tudi vi prav dobro; če pa o tej stvari še dalje pišete, delate to le zaradi tega, da bi svoje čitatelje z zvijačami omamili ter tako zakrili svojo blamažo.

Toliko torej se nam je zdelo potrebno odgovoriti — da rabimo „Sočine“ izraze — sleparskim poštenjakovičem.

Slovenska mestna šola. — V petek se je goriški mestni svet zopet jedenkrat bavil s slovensko mestno šolo. Nekateri slovenski stariši so namreč v imenu vseh drugih vložili prošnjo, v kateri so zahtevali, naj bi se odločili prostori za slovensko mestno šolo kje drugje in bolj v središču mesta in ne v ex-Catinellijevi vojašnici, ki leži na skrajni periferiji in takorekoč zunaj goriškega mesta in je zategadelj gledé lege popolnoma nesposobna za slovensko mestno šolo, v katero naj bi zahajali slovenski otroci iz celega goriškega mesta. Mestni svet je seveda brez dolgega ugovora to opravičeno prošnjo jednostavno zavrgel, pač pa je sklenil potrošiti za popravilo zloglasne ex-Catinellijeve vojašnice celih 10.000 K. Tak potrošek je popolnoma neopravičen in kaže na brezobzirnost, katero imajo mestni očetje do goriških davkoplačevalcev. To pa zaradi tega, ker ostane ex-Catinellijeva vojaš-

nica kot šolsko poslopje za slovensko mestno šolo v Gorici gledé njene lege vedno nesposobna, če potrosijo vanjo celih — 100.000 K! Mi se čudimo goriškim davkoplačevalcem, da ostajajo tako hladnokrvni, ko zametujejo mestni očetje tako nespanetno njih denar, katerega znašajo oni tako težko v mestno blagajno; — čudimo se jim, pravimo, da se ne postavijo vendar jedenkrat po robu proti takemu razsipanju denarja, čegar posledica je potem ta, da rastejo mestne doklade na izravne in neizravne davke vedno bolj in bolj. Če nas danes ne razumejo, razumeli nas bodo prej ali slej gotovo, ko bode, ako je še količkaj pravice na svetu, goriško mesto primorano, postaviti Slovincem mestno šolo na drugi kraj, ki bode odgovarjal dotičnim postavnim določbam in se bodo prepričali, da smo imeli popolnoma prav trdeči, da je bil ta denar zavržen iz same kaprice naših mestnih očetov!

Hudi viharji. — Od petka po noči do v soboto dopoldne smo imeli na Goriškem vihar, ki je povzročil tu in tam kako nezgodo. Tudi v našem mestu se je pripetilo marsikaj neprijetnega. V mestnem vrtu je polomilo več drevja in poškodovalo druge nasade. Po mestu je pobilo več oken a ljudem na ulici provzročilo raznih neprilik. Seveda ni nič v primeri vse to s tem, kar se je godilo po drugih krajih. Na Španjskem, Francozskem in v Italiji je razsajal silovit vihar, ki je naredil nepopisne škode na življenju in imetju prebivalcev. V Italiji je zlasti okoli Vizence divjal tak vihar, da je strehe trgalo raz hiš in je nevarno ranjenih mnogo oseb. V tem kraju je padlo v noči od petka na soboto snega za dva metra visoko. Brzjavni in telefonski promet je bil popolnoma pretrgan. — Tudi v Trstu je divjala huda nevihta. Morje je bilo tako razpenjeno, da ni bilo videti niti svetilnika. Na morje ni smela nobena ladja in po obrežju se je dogodilo mnogo nesreč. Tudi po mestu je bilo veliko nesreč. Ljudi je metal vihar ob tla in raz streh je padala opeka. Cestni promet je moral popolnoma prenehati. Več ljudi je bilo ranjenih.

Srebrn denar. — „Wiener Zeitung“ objavlja naredbo finančnega ministerstva, s katero se termin za zamenjavo srebrnega drobiža po 20, 10 in 5 novcev a. v. podaljša za nedoločen čas.

Napisi na postajah isterske železnice. — Ker se je vlada končno odločila za to, da bodo na postajah nove železnice Trst-Poreč stali poleg italijanskih napisov tudi slovenski, zagnal je italijanski Izrael po svojih židovskih glasilih velikansk vrisk in pisk ter pozivlja vse italijanske korporacije in javne zastope, da se postavijo po robu proti taki vladni odredbi. Ta železnica tekla bode skoro izključno po krajih v katerih prebivajo isterski Slovani, stroški za zgradbo iste prinašala sti vlada in isterska dežela, ki je po svojem prebivalstvu po dveh tretjinah slovenska. Ali vkljub temu so naši italijanski sosedje tako nesramni, da smatrajo to za žaljenje italijanske narodnosti, ako bodo napisi na postajah te železnice poleg italijanskih tudi slovenski. Ker se jim je pred leti posrečilo, da so z izgredi oplašili vlado, da je v Piranu odpravila dvojezične napise na tamošnjem sodišču, mislijo, da se jim to posreči tudi gledé dvojezičnih napisov na postajah Koper in Milje. V ta namen so začeli zdaj ono gonjo, kakor nekdaj proti dvojezičnim sodnim napisom. Nadejamo se pa, da bo znala vlada sedaj nekoliko bolj varovati svoj vgléd nego ga je varovala takrat, ko je šlo za piranske dvojezične napise. Prvi, ki je začel potom sklepanja protivnih resolucij, bil je seveda tržaški mestni zastop. Proti nastopom Italijanov v tržaškem mestnem svetu je zlasti odločno nastopil slovenski svetovalec dr. Rybač, ki je Italijanom povedal v obraz bridkih resnic. V svojem izvrstnem govoru, spremljanem po hrupu znane tržaške galerije, je povdarjal, da Italijani, kadar gre za njihov žep, radi upoštevajo slovenski jezik in se ga celo poslužujejo trgovci, odvetniki itd., kadar pa gre za pripoznanje slov. jezika v javnosti, takrat pa o tem nočejo ničesar vedeti.

Sneženi usád. — Vsled velikega snega zadnje dni na Koroškem se je dne 3. t. m. v Pliberku pri Beljaku udril sneženi usád ki je porušil več hiš.

Ukradeni konj. — Nekemu kmetu na Štajerskem je bil eno noč najlepši konj iz hleva ukraden. Ko zjutraj kmet konja pogrēši, ga pavsodi išče in poizveduje za svojim konjem, in tudi druge ljudi pošlje naokoli, da bi kdo konja našel. Ali vse poizvedovanje je bilo zastoj. Konja ni bilo. Zato se kmet odpravi na-

konjski semenj v mesto, da bi si drugega kupil. Na sejmu mej drugimi kouji tudi svojega konja na prodaj zagleda. Kmet hitro h konju pristopi, ga za uzdo prime in na ves glas reče: „Ta konj je moj, pred tremi dveji mi ga je nekdo po noči ukradel“. Tat pa, ki je konja prodajal, pristopi h kmetu in ves prijazen reče: „Prijatelj, vi se motite, konj je moj, znabiti je podoben vašemu, jaz ga čez leto že imam“. Kmet nekoliko pomisli, potem pa hitro z rokami konju oči zakrije in reče: „No, prijatelj, ko ga že zares toliko časa imate, mi pa povejte, na katerem očesu je slep konj“. Tat pa, ki je konja zares ukradel in ga ni na tanko ogledal, reče tja v en dan: „Na levem očesu je slep, mar mislite da ne vem, in mi tako vprašanje stavite“. — Zdaj kmet konju oči odkrije in reče okoli stoječim ljudem: „Poglejte, konj ni kar trohe slep, jaz sem tatu zato tako vprašal, da se tat na licu mesta na dan prišel in se ujel“. Tat pa se je hotel med druge ljudi pomešati in pobegniti. Ali trde roke slovenskega kmeta so ga kmalu obdržale in ga toliko časa držale, da je prišla policija in ga odvedla v varno zavetje. Ljudje okoli stoječi so se smejali in rekli, ujel je zvitega ptička. Tat je moral konja nazaj dati in zaslužen kaznen prestati.

Opica in ciganje. — Iz Kočevja pišejo: Neki tukajšnji posestniki je ušla že precej udomaćena opica ter se oddaljila nekoliko iz mesta. Radovednost njena jo je žal! dovedla mimo ciganov, ki so šotorili v mestni bližini. Takoj jo uderó za njo, vjamejo jo, ubijejo, speko in — snedó. Sladkoslednost svojo mōrajo zdaj, sevé, poplačevati s strogim zaporom.

Roparski umor na Dunaju. — Dne 1. t. m. se je pripetil na Dunaju nov strašen roparski umor. Neko 84 let staro zasebnico Teklo Egerhorst so našli v njenem stanovanju v Augartenstrasse z razklano glavo. Morilec je udaril starko s kosom opeke po glavi.

Papiga morilka. — Na Dunaju zgodil se je te dni redek slučaj da je provzročila papiga s svojim kljunom smrt svojej gospodarici. Dama bila je velika prijateljica ptičev, ter je mej njimi imela tudi papigo.

Te dni pa jo je igraje se z njo vjedla ista v ramo. Toda dama se ni menila za to ter nadaljevala svoja dela. Bila je namreč lastnica velikega modnega salona, kjer so si prve dame dunajske naročale obleke. Toda drugi dan bila jej je rama vsa obolela ter so ji morali rezati zdravniki. Pa bilo je zastoj. Hoteli so poskusiti skrajno, namreč, da jej roko odrežejo. Toda v noči pred nameravano operacijo zastrupljena je bila vsa kri ter je gospa umrla v groznih holecinah. — Torej pozor pred papigami.

Tovarno za napravljanje rib v konzervah namerava napraviti hrvatska vlada v Bakru na hrvatskem Primorju.

To bi bilo železi bednim primorskim ribičem, ki imajo bogastvo rib v morju in vendar ne morejo konkurirati z drugimi primorskimi narodi, ki v tem pogledu znajo drugače izkorističati prirodne zaklade. Posebno Francozi preplavljajo ves svet s konservami od ribjega mesa ter jemljejo lepe tisočake za to. Železi je da bi vlada vresničila to svojo nakano ter se pri tem ozirala v prvej vrsti na korist hrvatskega naroda ob morji.

Ali je rana na srcu absolutno smrtna? — Zdravniki trdijo, da vsi slučaji, pri katerih si človek rani srce, niso absolutno smrtni. Tako na pr. se je pri raztelesenju samomorilca Wisjana v blaznici na Studencu dognalo, da je, preden se je zaletel z glavo v drog, porinil proti srcu dolgo iglo, a dasi si je srce ranil, na tem ni umrl. Tudi samomorilec Gabrovšek bi bil ozdravel, dasi si je ranil srce, ako bi bil krepkejše narave in bi ne bil popil nekaj strupa, preden se je ustrelil.

Dolgost dneva in noči. — To lahko izračuniš vsak dan, ne da ti treba koledarja. Če eno uro, ob kateri solnce izhaja, dvakrat pomnožiš, dobiš dolgost noči; kadar pa pomnožiš ono uro, ob kateri solnce zahaja, pa dobiš dolgost dneva. Če izhaja n. pr. solnce ob sedmih v jutro, tedaj je noč 14 ur dolga. Če pa zahaja solnce ob petih, potem je dan 10 ur dolg.

Pozor pred trgovci z dekleti. — Pretekli teden je ruska policija zaprla v Varšavi deset trgovcev z dekleti, ki so nameravali 25 deklet v starosti 14 do 19 let iz okolice Vilna čez Kutno, Stralkovo in Poznansko spraviti v Južno Ameriko. Vkljub strogemu nadzorstvu od strani varstvenih oblasti se tem individuumom še vedno posreči izvajati svoje hudodelstvo. Svoje namere ti lopovi izvršujejo na ta način, da obetajo mladim dekletom dobre službe ako se odločijo

iti čez morje. — Ti hudodelci, izključno judje, se celo ne sramujejo, da prestopijo h krščanski veri in se potem dajo poročiti z dekleti, da bi svoj ostudni posel tem lože izvršili.

Številka 13 in zakon. — V Ameriki živi starček z 99 leti, ki je priznan zdravnik in pisatelj. Ta mož imel je v svojem življenju to nenavadno „srečo“, da se je poročil trinajstkrat. V prvo praznoval je svojo poroko v starosti 25 let z mlado in zelo ljubljeno devojko.

Toda le malo časa veselil se je svoje sreče, žena mu umrje nenadoma. Potem snubil je njeno sestro, ki je tudi kmalu umrla. Zaporedoma si je zbiral drugih soprog, tako da je bil v petdesetem letu vže sedemkrat vdovec. Ko je bil v osemdesetem letu, poročil se je z dvanajsto ženo. Ni se naveličal še ženskih muh in zvijač. Toda še mu je bilo namenjeno preživeti svojo ženo. Otrok od vsih žen ni imel nikakih. Vpognjen in siv zbral si je naposled trinajsto ženo, toda številka 13 je vže nesrečna. Žena mnogo mlajša kot on postala mu je nezvesta in dr. Zann ločil se je postavno od nje.

Ko je bila ločitev dovršena, izjavil je da se sedaj ne bode več ženil. Vendar ga je srečala pamet če tudi pozno. Kajti kaj tacega je menda samo v Ameriki mogoče.

Pošta v vodi. — Pri prekladanju med poštinih parnikov v Aziji padla je poštna vreča s pismi in denarjem namenjena v Kobe (Japan) v morje. Parnik prišedši iz Schanghaija oddajal je namreč poštne stvari parniku „Salazie“ (in pri tem se je zgodila nezgoda). Vzlic marljivemu iskanju niso mogli več zaslediti vreče ter je ostalo vse v vodi.

Vse na rovaš južno afriške vojne. — Pod zaščito splošne zmesnjave, ki jo provzroča vojna v južnej Afriki, imajo razni pritepeni tolovaji in roparji lahko delo. Tako se zgodi ondi vedno dosti zločinov, umora in ropanja, ne da bi bilo mogoče priti zločincem na sled.

Tako je pred kratkim moral storiti smrt mlad misijonar, ki je še le 1. 1890 odšel iz svoje domovine. Na poti med misijonsko postajo Clin do Makotopang kamor je spremljal svojega na smrt bojnega prijatelja trgovca, dohitela ga je žalostna osoda. Nazaj grede, ko je bil prijatelj vže v varnem, zastopil mu je pot neznanec ter zahteval, da naj mu da vse kar ima, kar je misijonar tudi storil. Toda mala svota od šestdesetih kron tolovaju ni bilo dovolj. Umoril je misijonarja ter mu pobral uro in edini prstan.

O storilcu ni sledu dasi vojna sodišča vestno zasledujejo take zločine.

Mesto katero se seli. — V mestu Creighon v Nebraski traja pravda radi nameščenja državnih uradov že celih dvajset let. Pred kratkim pa je odredil državni sod da se imajo uradi preseliti 12 milj od sedanjega središča na farmo nekega Wiliama Wiskensofla. Ker pa je malo mesto Creighon živele do sedaj edino od osebja uradov v mestu, sklenili so meščani da se preselijo ž njimi in sicer ne sami ampak tudi hiše vzamejo seboj. Hiše podložiti hočejo z valjarji ter jih tako prepeljati cele kakor so in jih postaviti v istem redu, kakor sedaj.

Listnica nredništva. — Dopisniku z Vipavskega: Dopisov brez podpisa ne moremo priobčiti. — G. A. L. v K.: Vašega dopisa, v katerem očitete nečastna dejanja nekemu, ne da bi zamogli to, kar trdite, dokazati, pač ne moremo sprejeti.

Narodno gospodarstvo.

(Konec.)

Španjska glina in španjska zemlja. S temi dvema čistili se čisti le taka vina, ki se vsled prevelike množine sladkorja nočejo učistiti, ali pa tudi, če se nočejo učistiti s prej navedenimi čistili.

Za vsak hl vina se vzame 1—1½ kg. španjske gline in 100—150 gr. španjske zemlje.

Ti dve čistili se namakata v vinu, dokler ne postaneta tekoči, ta tekočina se na to vlije v sod, kjer se z lesenim drogom dobro premeša in sod zapre.

Precejanje ali filtriranje vina se uporablja večinoma pri zelo motnih, t. j. pri onih vinih, katera se s prej navedenimi čistili ne dajo čistiti. Cedil ali filtrov imamo več vrst. V manjših kletah porabljajo le hollandsko ali pa Seitz-ovo cedilo.

Hollandsko cedilo. Pri tem cedilu se vlije v vino najprej v gornji predal istega, od koder se preceja vino skozi vrečice, katere so z ogljenim prahom posute, v spodnji predal, od koder izteka — čisto vino skozi pipo v spodaj nastavljeno posodo.

To cedilo pa je izpodrinilo mnogo boljše in pripravnejše — Seitz-ovo cedilo. S tem cedilom se lahko prečedi vsako uro do 1 hl vina.

Kot pridevek vinu za čiščenje s tem cedilom služi večinoma azbest, t. j. bela rudnina, katera se dobi skoro v vsaki mironilnici (drogeriji).

Čisti se pa tako-le: najprej se odtoči iz soda v kako posodo nekoliko vina, v to se dene nekoliko, t. j. kakih 15—20 gr. azbesta in se z metlico neprestano meša. Na to se preliva neprenehoma iz tega škafa v drugi in obratno, dokler se začne vino močno peniti; to traja kakih 10 minut. Potem se vlije vino v cedilo. Vino, katero izteka skozi spodaj nastavljenno pipo, pa se sploh naliva spet v cedilo in to, dokler začne teči skozi pipo — popolnoma čisto vino. Na to se motno vino vedno naliva v cedilo, dokler ne začne teči spet motno vino, ali pa dokler ne začne vino teči prepočasno. Ko se to zgodi, se mora cedilo dobro oprati, azbest zopet obnoviti in ravnati je zopet tako, kakor sem ga prej opisal.

Razun teh pa imamo še druga cedila, kakor: rensko in Simonet-ovo cedilo. Ti dve cedili sti pa v večjih kletah, ker posebno zadnje, stane veliko denarja, deluje pa tako hitro, da se v enem dnevu prečedi 300—400 hl vina. Našim kletarjem pa bi se tako cedilo ne izplačalo.

Želeti bi bilo torej, da bi si vsak boljši kletar preskrbet po eno Seitz-ovo cedilo, katero stane le 200—250 K in je jako pripravno. Da pa ne bodo stroški niti tako veliki, se lahko združi več kletarjev skupaj in si naroče tako cedilo, kar je priporočljivo tudi pri kupovanju drugih strojev.

J. S.

Loterijske številke.

1. februarja.

Grac 79 22 50 53 70
Dunaj 63 86 44 37 57

„Centralna posojilnica“
v Gorici,
registrovana zadruga z omejeno zavezo,
sprejema **hranilne vloge**, katere obrestuje po 4½ polumesečno; nevdignene obresti pripisuje konec leta h glavnici. Rentni davek plačuje posojilnica sama.
Daje **posojila** udom na osebni kredit po 6% in na vknjižbo po 5½.
Sprejema **člane** z glavnimi deleži po 200 K in z opravnimi deleži po 2 K.
Otvorja članom tekoče račune, katere obrestuje po dogovoru. Za nalažanje in vračanje so na razpolago položnice c. kr. poštne hranilnice, tako da je mogoče poslati denar brez poštinih stroškov.
Uradne ure so vsak delavnik od 8—12. ure zjutraj v ulici Vetturini št. 9.

„Janus“
vzajemna zavarovalnica za življenje na Dunaju,
naznanja slavnemu občinstvu, da ona ni imela nikdar kaj skupnega glede zavarovalnih pogodb s sedaj razpuščeno „Unio catholica“.

Šimenc Fric
krčmar
v Gosposki ulici hiš. št. 19,
„Alla città di Gorizia“
toči raznovrstna bela in črna vina ter postreže z vsakovrstnimi okusnimi jedili.
Priporoča se toplo svojim rojakom v mestu in na deželi.

Ivan Bednařik
priporoča svojo
knjigoveznico
v Gorici
ulica Vetturini št. 3.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8

priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih,

briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf.) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem
Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici h. št. 1.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar,

Semeniška ulica št. 6,

ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov

ter toči v svoji krčmi

pristna domača vina

in postreže tudi z jako ukusnimi jedili.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici h. št. 25,
(v lastni hiši)

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po ½ kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnideršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevga mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanje po 5 Kg. na vse kraje.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Šolskega doma“.

Čebelno-voščene sveče

kilg. po 4-90 K
Za pristnost jamčim z 2000 K

Priporočam se prečastiti duhovščini, slavnemu p. n. občinstvu. Sveče za pogrebe po zelo nizki ceni. Méd pitanec in navadni po zelo nizki ceni. Z odličnim spoštovanjem

J. Kopač,

svečar v Gorici, ulica sv. Antona

Peter Drašček,

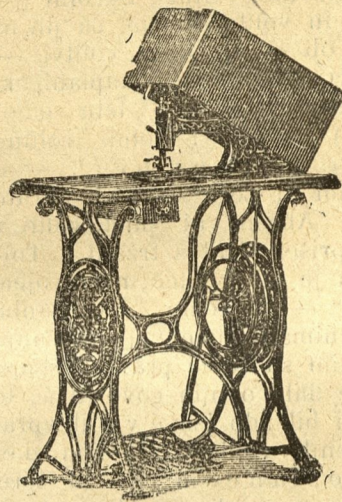
trgovec jedilnega blaga v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Priporoča se p. n. občinstvu v Gorici in z dežele. Prodaja kavino primeso, sladkor, milo, slanino, riž, maslo surovo in kuhano, olje, moko iz Majdičevih mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplenk
sv. Cirila in Metoda.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Prodaja stroje tudi na teden-ske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu.

Za jesensko in zimsko sezono

Razno modno in drugo jesensko kakor tudi zimsko blago, za dame in gospode, toplo priporoča svojim rojakomv mestu in na deželi, nova tvrdka:

J. Zornik prva in jedina slovenska trgovina te stroke v Gorici, Gosposka ulica št. 7, tik „Krojaške zadruge“, v hiši „Goriške ljudske posojilnice“.

Najcenejša, najboljša in najlepša izber vsakovrstnih okraskov za obleke, zimskih svilenih in volnenih rut, šerp, predpasnikov, nogavic, rokavic, otroških oblek, dežnikov, blusen, perila za gospode, krasnih kravat, Jaeger podoblek, svile za lišp in bluse, žameta, pliš, čepic za otroke, domačih čevljev za dame, gospode in otroke, cerkvenih čipk, modercev i. t. d. — Najceneje skladišče vsih potrebščin za gosp. šivilje in gospode krojače. Naročila iz dežele izvršujejo se točno proti poštnemu povzetju.

Brez vsake konkurence!

„Narodna Tiskarna“
ima v zalogi vse tiskovine za duhovnije, županstva in druge urade, na močnem papirju

„Narodna Tiskarna“
tiska
„GORICO“
ki izhaja dvakrat na teden v dveh izdajah, ter stane na leto 8 kron, pol leta 4 K, četrta leta 2 K

„NARODNA TISKARNA“
v Gorici, ulica Vetturini št. 9
je preskrbljena z povsem novimi črkami, okraski in finim papirjem, ter more prevzeti vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela.
Izdeluje vsa dela v najkrajšem času po tako nizkih cenah, da se ne boji nikake konkurence.

„Narodna Tiskarna“
tiska
„PRIM. LIST“
ki izhaja vsak četrtek ter stane na leto 4 krone, pol leta 2 K, za manj premožne celo leto 3 K

„Narodna Tiskarna“
tiska
brošure, * diplome, trgovske račune, * pisma in zavitke s firmo, * cenike, * vabila na karton in * na papir * *

posetnice razne velikosti in oblike z zavitki, * zaročnice in poročnice v elegantnih ter osmrtnice v raznih oblikah

„Narodna Tiskarna“
tiska
Pismena naročila tiskovin se izvrše z obratno pošto; vsa druga v najkrajšem času